NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO–4101-20-03/2012
P/12/165

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu
ul. Dożynkowa 9H, 61-662 Poznań
T +48 61 655 62 00, F +48 61 655 62 01
lpo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli

P/12/165 – Realizacja i wykorzystanie przez samorządy województw i gmin dochodów z korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Jednostka przeprowadzająca kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu.

Kontroler

Sylwia Zakrzewska, starszy inspektor k.p., upoważnienie do kontroli nr 82332 z dnia 27 sierpnia 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-2)

Jednostka kontrolowana

Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, al. Niepodległości 18, 61-713 Poznań, zwany dalej „Urzędem".

Kierownik jednostki kontrolowanej

Marek Woźniak, Marszałek Województwa Wielkopolskiego.

(dowód: akta kontroli str. 2a-2b)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości ocenia[1]wykorzystanie w latach 2010-2012 (I półrocze) środków pochodzących z opłat wnoszonych przez przedsiębiorców za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz wywiązywanie się przez województwo wielkopolskie z zadań z zakresu regulacji lokalnego rynku napojów alkoholowych .

Uzasadnienie oceny ogólnej

Pozytywną ocenę uzasadnia:

- wywiązanie się z obowiązku opracowania wojewódzkiego programu profilaktyki i rozwiazywania problemów alkoholowych na lata 2008-2012 oraz programu przeciwdziałania narkomanii na lata 2010-2014 wraz z harmonogramami ich realizacji,
- prawidłowe, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, prowadzenie postępowań w sprawie udzielenia zezwoleń na hurtowy obrót napojami alkoholowymi,
- prawidłowe pobieranie opłat za wydawanie zezwoleń na hurtowy obrót napojami alkoholowymi,
- egzekwowanie (poza jednym przypadkiem) od przedsiębiorców korzystających z zezwoleń na hurtowy obrót napojami alkoholowymi obowiązku składania informacji o wielkości sprzedaży za rok poprzedni,
- prawidłowe i rzetelne wprowadzanie nadwyżki środków pochodzących z opłat za hurtowy obrót napojami alkoholowymi z lat poprzednich do planu wydatków w latach następnych,
- przestrzeganie w 2011r. (tj. w około 98%) obowiązku przeznaczania dochodów pochodzących z opłat za korzystanie z zezwolenia na obrót hurtowy napojami alkoholowymi na realizację zadań wskazanych w ustawie.

[1] Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywną, pozytywną mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywną.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- niesporządzania raportów z wykonania w latach 2010 i 2011 Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii (zwanego dalej „WPPN") i efektów jego realizacji,
- niepodjęcia działań w celu wyegzekwowania od 40 przedsiębiorców prawidłowo wypełnionych informacji o wielkości sprzedaży za rok 2011,
- przekazania, podmiotowi dotowanemu, środków w łącznej wysokości 181.654,98 zł w terminie uniemożliwiającym terminowe wykorzystanie dotacji oraz dokonanie rozliczenia tej dotacji i przyjęcia sprawozdania finansowego z realizacji zadania pomimo, iż dotowany podmiot nie spełnił warunku określonego w umowie w zakresie terminowego wykorzystania środków z dotacji,
- niedochowania należytej staranności przy weryfikacji rozliczenia sprawozdania z wykonania zadania realizowanego w ramach dotacji udzielonej dla Stowarzyszenia na Rzecz Aktywności Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych Ziemi Leszczyńskiej „Pro-Activ" na kwotę 205.659 zł[2] i niewyegzekwowania zwrotu środków wydatkowanych niezgodnie z przeznaczeniem w łącznej wysokości 262,50 zł,
- opieszałości w podejmowaniu działań w celu rozliczenia dotacji udzielonej dla Stowarzyszenia Trzeźwość w Odolanowie i niepodjęcia, do czasu kontroli NIK, działań w celu wyegzekwowania kwoty w wysokości 19.340 zł wydatkowanej niezgodnie z przeznaczeniem.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Wywiązywanie się samorządu województwa z obowiązku uchwalania i realizacji programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Opis stanu faktycznego

Program profilaktyki i rozwiazywania problemów alkoholowych dla Województwa Wielkopolskiego, stanowiący część wojewódzkiej strategii integracji i polityki społecznej, opracowany na lata 2008-2012, został wprowadzony uchwałą Sejmiku Województwa Wielkopolskiego nr XVII/225/07 z dnia 26 listopada 2007r., a następnie zmieniony uchwałą Sejmiku Województwa Wielkopolskiego nr XXXVII/519/09 z dnia 20 lipca 2009 r., w której dodano punkt w brzmieniu „Prowadzenie Regionalnego Centrum Profilaktyki Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży w Rogoźnie".

Przy opracowywaniu WPPiRPA wykorzystane zostały m.in. wyniki badań przeprowadzonych przez Pracownię Badań Społecznych w Sopocie wykonanych w 2005 r. na zlecenie Urzędu pn. „Badanie postaw i zachowań Polaków oraz mieszkańców województwa wielkopolskiego wobec problemów alkoholowych" oraz 2007 r. pn. „Picie alkoholu i używanie narkotyków przez młodzież szkolną na terenie województwa wielkopolskiego" i „Przemoc rówieśnicza i agresja w szkole oraz w środowisku lokalnym na terenie Województwa Wielkopolskiego" oraz raport z badań ankietowych zrealizowanych w listopadzie 2005 r. pt. „Wzorce konsumpcji alkoholu w województwie wielkopolskim."

Działania zaplanowane w WPPiRA były ukierunkowane na realizację zadań wynikających z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w

[2] Umowa nr 77/Dz.III/2011 z dnia 17 października 2011r., zmieniona aneksem z dnia 23 grudnia 2011r.

trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi[3] (zwanej dalej „ustawa o wychowaniu w trzeźwości"), poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej i realizowane były w trzech obszarach: 1. leczenie, rehabilitacja, reintegracja i ograniczenie szkód zdrowotnych osób uzależnionych, 2. profilaktyka problemowa oraz edukacja dorosłych, 3. epidemiologia, monitoring i ewaluacja. W programie tym określono cel strategiczny programu, cele szczegółowe i działania służące ich realizacji, jednocześnie bez oszacowania kosztów i wskazania spodziewanych efektów tych działań.

(dowód: akta kontroli str. 107-133)

Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2010-2014, stanowiący część wojewódzkiej strategii polityki społecznej został przyjęty uchwałą nr XLI/578/09 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w dniu 30 listopada 2009 r. Sporządzono go w oparciu o wyniki badań przeprowadzonych przez Pracownię Badań Społecznych w Sopocie, dane Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii z 2009r. dotyczące przestępstw stwierdzonych przeciw postanowieniom ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w 2008r., dane lecznictwa stacjonarnego „Narkomania w Polsce w 2007 roku" opracowane przez Janusza Sierosławskiego z Instytutu Psychiatrii i Neurologii w Warszawie i opracowanie B. Bukowskiej pn. „Monitorowanie narkotyków i narkomanii na poziomie lokalnym" (wydawnictwa KBPN Warszawa 2007).

W programie tym, stosownie do postanowień art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii[4], określono działania ukierunkowane na realizację zadań określonych w art. 2 ust. 1 pkt 1-3 ww. ustawy, cele programu, wskaźniki rezultatów działań.

Sposób realizacji, zakres i przewidywane koszty realizacji zadań przewidzianych w ww. programach określane były w opracowywanych corocznie harmonogramach realizacji zadań.

(dowód: akta kontroli str. 154-223, 241-257, 258-287)

Uchwały Sejmiku Województwa w sprawie ww. programów Marszałek przedstawił Wojewodzie Wielkopolskiemu. Wojewoda Wielkopolski nie wniósł zastrzeżeń, co do ich zgodności z prawem.

(dowód: akta kontroli str. 288-291)

W okresie objętym kontrolą nie sporządzano sprawozdań oraz raportów z realizacji ww. harmonogramów.

(dowód: akta kontroli str. 154-223, 241-257, 258-287)

Realizację zadań określonych w ww. programach Sejmik Województwa Wielkopolskiego powierzył Departamentowi Ochrony Zdrowia i Przeciwdziałania Uzależnieniem Urzędu Marszałkowskiego, zwanemu dalej „DZ".

(dowód: akta kontroli str. 51-61, 107-133, 241-257)

Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym DZ wprowadzonym zarządzeniem Marszałka Województwa Wielkopolskiego w dniu 7 grudnia 2009 r. opracowywanie i realizacja zadań wynikających z wojewódzkich programów, w tym profilaktyki i

[3] Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 ze zm.

[4] Dz. U. Nr 179, poz. 1485 ze zm.

rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii należała do Wydziału Przeciwdziałania Uzależnieniom DZ. Bezpośredni nadzór nad działalnością DZ do dnia 8 grudnia 2010r. sprawowała Członek Zarządu Województwa Krystyna Poślednia. Od 9 grudnia 2010r. nadzór nad tym Departamentem należy do Członka Zarządu Województwa Leszka Wojtasiaka.

(dowód: akta kontroli str. 14-61)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wbrew przepisom art. 11 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, organ wykonawczy samorządu województwa nie sporządził, za lata 2010 i 2011 raportów z wykonania w danym roku WPPN i efektów jego realizacji oraz nie przedłożył ich Sejmikowi Województwa, w terminie do dnia 31 marca następnego roku.

(dowód: akta kontroli str. 288-291, 1484-1487)

Odnośnie niesporządzania odrębnych sprawozdań i raportów z realizacji corocznie uchwalanych harmonogramów realizacji zadań wynikających z WPPiRPA i WPPN Naczelnik Wydziału Przeciwdziałania Uzależnieniom DZ – Hanna Waszak-Rudecka wyjaśniła, że informacje na temat realizowanych zadań i wydatkowanych na ten cel środków zawarte były w sporządzonych na półrocze i koniec roku sprawozdaniach z wykonania budżetu Województwa Wielkopolskiego. W ocenie NIK zawarcie informacji o realizacji WPPN w sprawozdaniach z wykonania budżetu nie stanowi realizacji obowiązku o jakim mowa w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii.

(dowód: akta kontroli str. 1484-1487)

2. Sprzeczność pomiędzy zapisami obowiązujących w Urzędzie regulaminów organizacyjnych w zakresie postanowień dotyczących wskazania komórki organizacyjnej Urzędu (samodzielnego stanowiska) odpowiedzialnej za realizację zadań wynikających z WPPiRPA i WPPN. W § 21 Regulaminu Organizacyjnego Urzędu wskazano, iż zadania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom DZ realizuje poprzez Pełnomocnika Zarządu Województwa Wielkopolskiego do spraw Uzależnień, podczas gdy w Regulaminie Organizacyjnym DZ wskazano, iż wszelkie zadania związane z realizacją WPPiRPA i WPPN realizuje Wydział Przeciwdziałania Uzależnieniom, który to faktycznie je wykonywał.

(dowód: akta kontroli str.14-61)

W toku kontroli NIK, tj. w dniu 11 października 2012r. zostały przez DZ podjęte działania w celu wyeliminowania rozbieżności pomiędzy zapisami w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu, a stanem faktycznym.

(dowód: akta kontroli str. 1605-1606)

Uwagi dotyczące badanej działalności

NIK zwraca uwagę na rozbieżności, jakie wystąpiły w latach 2010-2012 (do 30 czerwca) pomiędzy WPPIRPA, a harmonogramami realizacji zadań i uchwalonym budżetem Województwa Wielkopolskiego. W WPPiRPA przewidziano finansowanie wydatków związanych z realizacją tego programu w dz. 851, rozdz. 85154, natomiast w harmonogramach i planach wydatków przewidziano również wydatki na ten cel z rozdz. 85202 i 75404. Powyższe było już wcześniej przedmiotem uwag zgłaszanych przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Poznaniu.

(dowód: akta kontroli str. 1484-1487, 516, 520)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia, mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Udzielanie zezwoleń na obrót hurtowy napojami alkoholowymi i egzekwowanie od przedsiębiorców przestrzegania warunków korzystania z tych zezwoleń.

2.1.Przestrzeganie zasad i warunków udzielania zezwoleń na obrót hurtowy napojami alkoholowymi.

Opis stanu faktycznego

Liczbę podmiotów gospodarczych korzystających, w latach 2010-2012 (do 30 czerwca) z zezwoleń Marszałka Województwa Wielkopolskiego na obrót hurtowy napojami alkoholowymi przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Stan na:			
	1.01.2010 r.	31.12.2010 r.	31.12.2011r	30.06.2012r.
1	2	3	4	5
1. Liczba podmiotów korzystających z zezwoleń marszałka województwa na obrót napojami alkoholowymi ogółem, w tym liczba zezwoleń;	151	156	161	169
• o zawartości do 4,5% alkoholu i piwo,	110	114	119	121
• o zawartości do 18 % alkoholu.	120	125	120	125

(dowód: akta kontroli str. 292-301)

W latach 2010-2012 (do 30 czerwca) do Urzędu wnioski o wydanie zezwoleń na obrót hurtowy napojami alkoholowymi złożyło łącznie 292 przedsiębiorców. W okresie tym, wydano na podstawie decyzji administracyjnych łącznie 295[5] zezwoleń (wraz z zezwoleniami na wyprzedaż zinwentaryzowanych zapasów napojów alkoholowych). Nie wystąpiły przypadki odmowy wydania zezwolenia.

(dowód: akta kontroli str. 295)

Szczegółowym badaniem objęto 20 postępowań o wydanie zezwolenia na obrót hurtowy, zakończonych przed dniem 30 czerwca 2012r.. Stwierdzono, że wszystkie objęte badaniem zezwolenia zostały wydane na podstawie pisemnych wniosków przedsiębiorców, sporządzonych z zastosowaniem wzoru określonego w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 13 czerwca 2001r. w sprawie rodzaju dokumentów wymaganych przy składaniu wniosku o wydanie zezwoleń na obrót hurtowy napojami alkoholowymi, wzorów wniosków oraz wzorów informacji o sprzedaży napojów alkoholowych[6] (zwanym dalej „rozporządzeniem w sprawie rodzaju dokumentów") i przez właściwy organ oraz, że decyzje wydane w wyniku tych postępowań były poprawne pod względem formalnym[7]. Wnioski załatwiano z zachowaniem terminów przewidzianych w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego[8], zwanej dalej kpa. W żadnym przypadku nie stwierdzono naruszeń przepisów art. 9^1 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości. We wszystkich przypadkach opłaty za wydanie zezwolenia zostały wniesione przez wnioskodawców w wysokościach i terminach określonych w art. 9^2 ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości.

(Dowód: akta kontroli str. 304-424, 425-448)

---

[5] Różnica pomiędzy liczbą złożonych wniosków, a liczbą wydanych zezwoleń wynika z tego, iż w 2010 r. wydano pięć zezwoleń na podstawie wniosków złożonych w 2009 r., natomiast do 30 czerwca 2012r. nie wydano dwóch zezwoleń na podstawie wniosków złożonych w okresie objętym kontrolą.

[6] Dz. U. Nr 60, poz. 614

[7] odpowiadały wymogom określonym w art. 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego

[8] Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.

Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Urzędu (zwanego dalej „DR") wprowadzonym zarządzeniem Marszałka Województwa Wielkopolskiego w dniu 13 listopada 2009 r.(następnie 8 lipca 2011 r. i 2 stycznia 2012r.) bezpośredni nadzór nad działalnością DR do dnia 8 grudnia 2010r. sprawował Członek Zarządu Arkadiusz Błochowiak, a od 9 grudnia 2010r. nadzór nad tym Departamentem należy do Członka Zarządu Krzysztofa Grabowskiego.

(dowód: akta kontroli str.14-50, 62-78)

Ustalone nieprawidłowości

Kontrola NIK ujawniła brak dostatecznie rzetelnej weryfikacji składanych, przez przedsiębiorców, wniosków o wydanie zezwolenia. Stwierdzono, że wśród 20 objętych szczegółowych badaniem postępowań w jednym przypadku wydane zostało zezwolenie na hurtowy obrót napojami alkoholowymi mimo, że we wniosku złożonym przez ubiegającego się o to zezwolenie brak było dokumentu potwierdzającego tytuł prawny wnioskodawcy do obiektu, w którym miała być prowadzona tego rodzaju działalność. Z ustaleń kontroli wynika, że powyższa nieprawidłowość spowodowana została przeoczeniem.
W toku kontroli NIK, tj. w dniu 24 września 2012r. Dyrektor DR – Marek Beer wezwał, na podstawie art. 64 § 2 kpa i rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 13 czerwca 2001 r. w sprawie rodzaju dokumentów wymaganych przy składaniu wniosku o wydanie zezwoleń na obrót hurtowy napojami alkoholowymi, wzorów wniosków oraz wzorów informacji o sprzedaży napojów alkoholowych, ww. wnioskodawcę do uzupełnienia w terminie 7 dni dokumentu potwierdzającego tytuł prawny wnioskodawcy do użytkowania magazynu. Brakujący dokument został przedłożony przez wnioskodawcę w Urzędzie w dniu 2 października 2012r.

(Dowód: akta kontroli str. 425-448, 449-492, 510-513, 1363-1374)

2.2. Nadzór nad przestrzeganiem przez przedsiębiorców warunków korzystania z zezwolenia na hurtowy obrót napojami alkoholowymi.

Opis stanu faktyczneg**o**

W okresie objętym kontrolą Marszałek Województwa Wielkopolskiego, jako organ zezwalający na hurtowy obrót napojami alkoholowymi, nie przeprowadzał w kontrolowanym okresie kontroli zasad i warunków korzystania z zezwoleń wydanych na hurtową sprzedaż napojów alkoholowych.
W latach 2010-2012 (do 30 czerwca) przeprowadzone zostały, przez organy zewnętrzne, trzy kontrole (dwie 2010r. i jedna w 2011r.) w zakresie korzystania z wydanych przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego zezwoleń na hurtowy obrót napojami alkoholowymi, w tym dwie przez Inspekcję Handlową i jedna przez Policję. W toku kontroli stwierdzono m.in., że: a) prowadzenie obrotu hurtowego napojami alkoholowymi było niezgodne z art. 9^4 pkt 7 ustawy o wychowaniu w trzeźwości oraz, że naruszono przepis art. 9^4 pkt 8 ww. ustawy, poprzez niezgłoszenie Marszałkowi zmiany danych zawartych w zezwoleniu, b) naruszenie art. 9^4 pkt 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości z uwagi na upływ czasu na jaki zostało zezwolenie udzielone, c) naruszenie art. 9^4 pkt 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości poprzez dokonanie sprzedaży piwa podmiotowi nieuprawnionemu. W każdym przypadku powzięcia przez Marszałka Województwa wiadomości o nieprawidłowościach wskazanych w art. 9^5 ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości, w tym jednej powodującej obligatoryjne cofnięcie zezwolenia i dwóch powodujących fakultatywne cofnięcie zezwolenia, zostały wszczęte z urzędu postępowania administracyjne dotyczące stwierdzenia, czy zachodzą podstawy do cofnięcia zezwolenia. We wszystkich ww. przypadkach, postępowania te zostały umorzone na podstawie art. 105 kpa. Uzasadnieniem wydania tych decyzji umarzających było: a) fakt, że powstałe nieprawidłowości miały charakter czynu

nieumyślnego i dotyczyły jednej ze 128 hurtowni (decyzja nr 11/10/28/P/08), b) upływu terminu ważności zezwolenia w okresie przeprowadzania postępowania administracyjnego o cofnięcie zezwolenia (decyzja nr 2/11/23/P/09), c) naruszenie przez przedsiębiorcę przepisów po raz pierwszy oraz podjęcie przez niego działań zmierzających do wyeliminowania w przyszłości podobnych przypadków (decyzja nr 3/10/33/P/08).

(Dowód: akta kontroli str. 302-303, 493-499)

2.3. Funkcjonowanie systemu ustalania opłat – egzekwowanie od przedsiębiorców obowiązku składania informacji o wielkości sprzedaży

Opis stanu faktyczneg**o**

Kontrolą terminowości składanych przez przedsiębiorców informacji o wielkości sprzedaży za rok 2011 objęto 189 przedsiębiorców, spośród których zobowiązanych do złożenia takiej informacji było 184[9]. Stwierdzono, że informację o wielkości sprzedaży za rok 2011 złożyło 178 przedsiębiorców, w tym 19 po terminie określonym w art. 9^4 pkt 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości (tj. z opóźnieniem wynoszącym od 1 do 34 dni), z tego 13 dopiero po otrzymaniu pisemnego wezwania wystosowanego przez Urząd. Sześciu przedsiębiorców nie przedłożyło informacji o wielkości sprzedaży za 2011 rok w ogóle, w tym trzech pomimo skutecznego doręczenia przez Urząd stosownego wezwania. Wszystkie ww. informacje, sporządzone zostały z wykorzystaniem wzoru określonego w rozporządzeniu w sprawie rodzaju dokumentów (..).

(Dowód: akta kontroli str. 304-424, 500-509)

Ustalone nieprawidłowości

NIK ustaliła tolerowanie nieterminowego, bądź nierzetelnego wywiązywania się przedsiębiorców z obowiązku przedstawiania organowi zezwalającemu informacji o wielkości sprzedaży napojów alkoholowych za rok poprzedni, o jakim mowa w 9^4 pkt 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości. Stwierdzono, że na 184 przedsiębiorców zobowiązanych do złożenia informacji o wielkości sprzedaży za rok 2011 dwóch przedsiębiorców nie złożyło wymaganych informacji w ogóle, ośmiu złożyło takie informacje po terminie ustalonym w ustawi, a informacje złożone przez 40 przedsiębiorców nie zawierały wszystkich elementów wskazanych we wzorze ustanowionym w rozporządzeniu w sprawie rodzaju dokumentów (…).

(Dowód: akta kontroli str. 304-424, 500-509, 510-514, 1363-1374)

Zgodnie z przepisami art. 9^5 ust. 2 pkt 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości nieprzekazanie, w obowiązującym terminie, organowi zezwalającemu informacji o wielkości sprzedaży za rok poprzedni stanowi fakultatywną przesłankę do cofnięcia zezwolenia. Marszałek Województwa Wielkopolskiego nie korzystał z tego uprawnienia. Spowodowane to było oceną, że dla organu wydającego zezwolenie na obrót hurtowy napojami alkoholowymi, formalna informacja o wielkości sprzedaży napojów alkoholowych w tysiącach hektolitrów ma charakter wtórny (mało istotny) w stosunku do pozostałych warunków prowadzenia działalności na podstawie zezwoleń. Z uwagi na to Marszałek nie prowadził postępowań administracyjnych w sprawie cofnięcia zezwoleń wobec podmiotów, które przekazały informacje po dniu 31 stycznia 2012r. Zdaniem NIK ocena przydatności wymienionych informacji nie zwalnia z obowiązku ich egzekwowania.

(Dowód: akta kontroli str. 304-424, 500-509, 510-514, 1363-1374)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność skontrolowanej jednostki w badanym zakresie.

[9] Trzech przedsiębiorców złożyło pismo o zaprzestaniu prowadzenia działalności w roku 2010, jeden zmienił siedzibę prowadzonej działalności, a jednego sprawę prowadził syndyk nie posiadający pełnej dokumentacji przedsiębiorcy.

3. Wykorzystywanie dochodów uzyskanych z opłat pobranych za wydawanie zezwoleń na obrót hurtowy napojami alkoholowymi

3.1. Przestrzeganie obowiązku przeznaczenia dochodów pochodzących z opłat za wydawanie zezwoleń na hurtowy obrót napojami alkoholowymi na realizację zadań wskazanych w ustawie – realizacja planu dochodów i wydatków

Opis stanu faktyczneg**o**

Łączna kwota faktycznie wykonanych, w latach 2010-2012 (do 30 czerwca) wydatków na realizację celów wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości wyniosła 24.319.341.84 zł i była wyższa od kwoty zrealizowanych, w tym samym czasie, dochodów (21.733.252,84 zł) o 2.586.089,00 zł.

Planowane i faktycznie zrealizowane dochody za wydawanie zezwoleń na obrót hurtowy napojami alkoholowymi oraz wydatków województwa na cele wskazane w ustawie przedstawia poniższe zestawienie:

Rok	Stan środków na koniec poprzedniego roku budżetowego	Dochody z tytułu opłat wnoszonych przez przedsiębiorców			Pozostałe dochody (zwroty dotacji, odsetki, itp.)	Wydatki na realizację zadań z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz przeciwdziałania narkomanii			Różnica	
		Planowane		Faktycznie zrealizowane		Planowane		Faktycznie zrealizowane	kwota (kol. 5 – kol. 9)	% (5:9)
		uchwała budżetowa	plan po zmianach			uchwała budżetowa	plan po zmianach			
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**
2008	7.851.334,21	4.860.000,00	4.860.000,00	5.687.303,20	401.137,67	4.860.000,00	12.714.153,00	9.508.054,37	-3.820.751,17	59,82
2009	4.431.720,71[10]	7.090.000,00	7.399.000,00	8.631.550,00	406.677,27	7.090.000,00	11.830.721,00	6.834.820,47	1.796.729,53	126,29
2010	**6.635.127,51[11]**	**6.882.300,00**	**6.882.300,00**	**8.366.852,84**	**276.756,97**	**6.882.300,00**	**13.517.428,00**	**11.127.293,55**	**-2.760.440,71**	**75,20**
2011	**4.151.443,77[12]**	**8.600.000,00**	**8.600.000,00**	**11.310.850,00**	**567.126,05**	**8.600.000,00**	**12.751.444,00**	**10.542.450,94**	**768.399,06**	**107,29**
2012 (do 30.06)	**5.486.968,88**	**9.355.850,00**	**9.355.850,00**	**2.055.550,00**	**145.369,30**	**9.355.850,00**	**14.842.819,00**	**2.649.597,35**	**-594.047,35**	**77,58**

(dowód: akta kontroli str. 515-541)

W projektach budżetu na lata 2008-2012 wydatki związane z realizacją WPPiRPA i WPPN zostały zaplanowane w łącznej wysokości równej planowanym dochodom z tytułu wydawanych zezwoleń na hurtowy obrót napojami alkoholowymi.
W okresie objętym kontrolą nie dokonywano zmian planu finansowego dochodów do wysokości faktycznie zrealizowanych wpływów. Natomiast planowane na cele wskazane w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu narkomanii wydatki Województwa Wielkopolskiego Sejmik corocznie zwiększał o kwotę nadwyżki środków niewykorzystanych w latach poprzednich.
W latach 2010-2011 wydatki zostały zrealizowane w łącznej kwocie 21.669.744,49 zł, tj. o 1.148.155,61 zł wyższej niż zrealizowane dochody (powiększone o odsetki i zwroty dotacji z lat poprzednich).

(dowód: akta kontroli str. 515-541)

Strukturę wykonanych wydatków na profilaktykę i przeciwdziałanie alkoholizmowi oraz narkomanii przedstawia poniższe zestawienie:

[10] W tym stan środków w jednostkach budżetowych w wysokości 48,00 zł.

[11] W tym stan środków w jednostkach budżetowych w wysokości 439,97 zł.

[12] W tym stan środków w jednostkach budżetowych w wysokości 24.388,50 zł.

Wyszczególnienie	2010 r.		2011 r.		2012 r. (do 30.06)	
	zł	%	zł	%	zł	%
1	2	3	4	5	6	7
Wydatki ogółem w tym:	11.127.293,55	100	10.542.450,94	100	2.649.597,35	100
na realizację wojewódzkiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych	10.770.347,44	96,79	10.210.543,09	96,85	1.551.377,00	58,55
- rozdział 85154	8.390.682,25	75,41	8.052.555,69	76,38	839.065,30	31,67
- rozdział 75404	675.611,50	6,07	0,00	0,00	0,00	0,00
- rozdział 85202	1.704.053,69	15,31	2.157.987,40	20,47	712.311,70	26,88
na realizację wojewódzkiego programu przeciwdziałania narkomanii	356.946,11	3,21	331.907,85	3,15	1.098.220,35	41,45
- rozdział 85153	356.946,11	3,21	331.907,85	3,15	1.098.220,35	41,45

(dowód: akta kontroli str. 542-551, 552-606)

Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu opiniując projekty uchwał budżetowych na lata 2010, 2011 i 2012 oraz sprawozdania z wykonania budżetu za lata 2010 i 2011 nie zgłosił uwag, co do sposobu ujęcia dochodów z opłat za wydawanie zezwoleń i ich wykorzystania.

(dowód: akta kontroli str. 607-624)

Uwagi dotyczące badanej działalności

Zgodnie z postanowieniami art. 9^3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości środki z opłat za zezwolenia na hurtowy obrót napojami alkoholowymi powinny być wykorzystane przez zarząd województwa na finansowanie zadań określonych w art. 4 ust. 1 cyt. ustawy oraz zadań określonych w wojewódzkich programach przeciwdziałania narkomanii.

NIK zwraca uwagę na utrzymujący się od 2008 r. wysoki stan, pozostających na rachunku Urzędu, niewykorzystanych środków finansowych pochodzących z opłat za wydawanie zezwoleń na hurtowy obrót napojami alkoholowymi z lat poprzednich.

W ocenie NIK jedną z przyczyn utrzymującego się tak wysokiego stanu środków i kumulowania nadwyżki środków z lat ubiegłych była niewystarczająca aktywność DZ w inicjowaniu i planowaniu zadań przyjmowanych do harmonogramu realizacji zadań w danym roku. Większość z nich wynikała z inicjatywy dotowanych bądź dofinansowywanych instytucji/organizacji/jednostek.

3.2. Prawidłowość kwalifikowania wydatków jako kosztu realizacji zadań określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości

Opis stanu faktyczneg**o**

Kontrolą prawidłowości kwalifikowania wydatków jako kosztu realizacji zadań określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości objęto wydatki zrealizowane , przez Urząd, w 2011r.

Według ewidencji księgowej Urzędu na realizację WPPN i WPPiRPA wydatkowano w 2011r. łącznie kwotę 10.542.450,94 zł, z czego:

A. na realizację WPPN 331.907,85 zł. Były to wydatki klasyfikowane w dz. 851, rozdziale 85153, których przedmiot stanowiły przede wszystkim dofinansowanie: realizacji kampanii „Artyści Przeciwko Dopalaczom", udziału w Ogólnopolskiej Akcji Profilaktycznej „Profilaktyka a Ty", konferencji dla wojewódzkich ekspertów ds. informacji o narkotykach i narkomanii, zorganizowanie szkoleń oraz konferencji w zakresie rozpoznawania substancji psychoaktywnych oraz profilaktyki narkotykowej dla funkcjonariuszy Policji, a także organizację wypoczynku wakacyjnego (w okresie ferii zimowych i letnich) połączonego z

oddziaływaniem socjoterapeutycznym dla dzieci z rodzin z problemem uzależnień (dziewięć dotacji).

B. na realizację WPPiRPA 10.210.543,09 zł. Były to wydatki klasyfikowane w dz. 851, rozdziale 85154 i dz. 852, rozdziale 85202, których przedmiot stanowiły przede wszystkim: finansowanie działalności Regionalnego Centrum Profilaktyki Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży w Rogoźnie, organizację narad, szkoleń i konferencji, sfinansowanie produkcji 5 filmów/felietonów dotyczących przeciwdziałania przemocy i rozwiazywania problemów uzależnień, sfinansowanie dwóch wyjazdów z programem profilaktycznym dla wychowanek Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Cerekwicy Nowej oraz sfinansowanie działań profilaktycznych realizowanych we współpracy z Komendą Wojewódzką Policji w Poznaniu oraz komendami powiatowymi i miejskimi Policji w ramach Policyjnego programu ograniczania zjawisk alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie w obszarze prewencyjnym na terenie Województwa Wielkopolskiego w 2011r. W ramach realizacji WPPiRPA (zapewnienie dostępności do leczenia, rehabilitacji i reintegracji osób uzależnionych) udzielono dziewięć dotacji dla szpitali i placówek lecznictwa odwykowego, dwie z przeznaczeniem na przebudowę i rozbudowę domu pomocy społecznej, a także dotowano działalność organizacji pozarządowych w zakresie realizacji zadań z zakresu profilaktyki i rozwiazywania problemów alkoholowych (47 dotacji) oraz pierwsze wyposażenie centrów integracji społecznej (trzy dotacje).

(dowód: akta kontroli str. 133, 625-634, 657-710, 198-206, 552-606, 711-1202)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1.Nieprawidłowością, w ocenie NIK, jest wykorzystywanie dochodów pozyskanych z opłat za korzystanie z zezwoleń na hurtowy obrót napojami alkoholowymi na finansowanie prezentów okolicznościowych i zakupu środków spożywczych na posiedzenie komisji konkursowych. Wydatki tego rodzaju stanowiły, co prawda w 2011r. zaledwie 0,006% (630,91 zł) poniesionych przez Województwo Wielkopolskie wydatków na realizację WPPiRPA i WPPN, jednakże w ocenie NIK wydatki te zostały poniesione z naruszeniem kryterium legalności. Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości środki pochodzące z ww. opłat powinny być wykorzystane na realizację zadań bezpośrednio służących rozwiązywaniu problemów uzależnień.

(dowód: akta kontroli str. 198- 206, 273-277, 657-710, 711-749)

2. Dokonanie, w dniu 31 marca 2011 r., zapłaty faktury na kwotę 40.000 zł, na zadanie przewidziane w WPPN (realizację kampanii medialnej „Artyści Przeciwko Dopalaczom") mimo, że podmiot wykonujący tą usługę nie przedstawił wszystkich wymaganych postanowieniami § 4 zawartej z nim umowy dokumentów potwierdzających prawidłowe wykonanie tego zadania (tj. porozumienia ze szkołami uczestniczącymi w spotkaniu o współpracy i listy uczestników z poszczególnych szkół biorących udział w spotkaniu oraz z wymaganymi, umową, podpisami wykazu artystów biorących udział w koncercie i wykazu osób realizujących działania profilaktyczne podczas koncertu).
Odpowiedzialność za stwierdzone nieprawidłowości ponosi ówczesny Dyrektor DZ – Zbigniew Hupało.
Naczelnik Wydziału Przeciwdziałania Uzależnieniom DZ – Hanna Waszak-Rudecka w wyjaśnieniu podała m.in., że wykonawca przedkładając fakturę dołączył do niej materiał emisyjny na antenie poszczególnych Telewizji spotów reklamowych kampanii „Artyści Przeciwko Dopalaczom" oraz oświadczenie zobowiązujące go do

uzupełnienia dokumentów wymienionych w § 4 ww. umowy. Zgodnie z decyzją dyrekcji DZ załączone materiały wystarczające były do uruchomienia środków finansowych. Część wymaganych umową dokumentów została wyegzekwowana po terminie płatności faktury.

(dowód: akta kontroli str. 4-8, 657- 710, 1523-1553)

Uwagi dotyczące badanej działalności

NIK zwraca uwagę na sfinansowanie, przez województwo, dwóch zadań, na łączną kwotę 542.443,34 zł[13] (szkolenie w zakresie profilaktyki problemów uzależnień dla funkcjonariuszy Wydziału Sztabu Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu zajmujących się problematyką zjawisk patologii alkoholowej i dotacji celowej dla Wojewódzkiego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych „Dziekanka" w Gnieźnie z przeznaczeniem na przeprowadzenie prac adaptacyjnych ogólnobudowlanych), przed formalnym ich wprowadzeniem, przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego, do harmonogramu realizacji zadań w 2011 r., co pozostawało w sprzeczności z postanowieniami rozdziału III WPPiRPA.
Jak wynika z ustaleń kontroli NIK przyczyną wcześniejszej realizacji zadań i późniejszej aktualizacji harmonogramu była liczba uwzględnionych w harmonogramie zadań, co spowodowało – wg wyjaśnień naczelnika Wydziału Przeciwdziałania Uzależnieniom – Hanny Waszak-Rudeckiej, iż cyt. „*niemożliwym było dokonanie aktualizacji harmonogramu przy każdej drobnej zmianie, zachodzącej w ramach działań (…).*" W ocenie NIK wartość ww. zadań nie daje podstaw do uznania ich konsekwencji finansowych za „drobne zmiany zachodzące w ramach działań".

(dowód: akta kontroli str. 132, 180-206, 711-749, 843-846, 1523-1553)

3.3. Przestrzeganie zasad udzielania: zamówień publicznych, dotacji oraz powierzenia realizacji zadań publicznych podmiotom zewnętrznym

Kontrolą w zakresie przestrzegania zasad udzielania: zamówień publicznych, dotacji oraz powierzania realizacji zadań publicznych podmiotom zewnętrznym objęto wszystkie wydatki zrealizowane , przez Urząd, w 2011r.

W 2011r. w ramach realizacji WPPN i WPPiRPA Urząd nie dokonywał wydatków na zakup dostaw, bądź usług o wartości powodującej obowiązek stosowania ustawy z dnia 29 stycznia 2004 Prawo zamówień publicznych[14]. Procedurami przewidzianymi w tej ustawie objęty został jedynie zakup usług transportowych (na kwotę 18.798,42 zł), który był przedmiotem zorganizowanego, przez Urząd, w trybie zapytania o cenę postępowania w sprawie ustalenia wykonawcy usług transportowych dla całego Urzędu.

(dowód: akta kontroli str. 657-749)

W 2011r. na realizację WPPN i WPPiRPA przekazano:

A. 50 organizacjom pozarządowym, dotacje w łącznej kwocie 2.079.949,00 zł. Do końca 2011r. wykorzystano środki finansowe w kwocie 2.073.605,06 zł, co stanowiło 99,69 % środków otrzymanych. Do dnia 30 czerwca 2012. dotacje te zostały rozliczone na kwotę w łącznej wysokości 2.064.734,34 zł stanowiącej 99,27 % środków otrzymanych. Niewykorzystane środki w kwocie 15.214,66 zł zwrócono na rachunek Urzędu, w tym kwotę 6.343,94 zł zwrócono do końca 2011r., a kwotę 8.870,72 (plus odsetki 1.030,90 zł) do dnia 30 czerwca 2012r. W zakresie kontroli terminowości rozliczania się z otrzymanych, przez organizacje

[13] Planowany koszt zadań 614.000 zł

[14] Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

pożytku publicznego, środków objęto 30 dotacji (tj. 60%). Trzy dotacje na łączną kwotę 51.875,00 zł (tj. 10% objętych szczegółowym badaniem) rozliczone zostały wymaganymi sprawozdaniami, ale po terminach określonych w umowach. Stanowiło to 6,04% ogólnej kwoty objętych próbą dotacji udzielonych w 2011r. organizacjom pozarządowym. Zlecanie zadań publicznych w zakresie realizacji WPPiRPA oraz WPPN organizacjom pozarządowym odbywało się zgodnie z przepisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie[15] (zwanej dalej „ustawą o działalności pożytku publicznego").

B. 8 podmiotom, łącznie 15 dotacji, w tym: w trybie art. 221 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych i art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011r. o działalności leczniczej[16] - łącznie 12 dotacji i w trybie art. 8 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym[17] - 3 dotacje. Podmioty dotowane przedłożyły sprawozdania z realizacji zadania publicznego w terminach określonych w umowach. Do dnia rozpoczęcia kontroli NIK dziewięć, spośród 15 objętych szczegółowym badaniem dotacji nie zostało przez DZ rozliczonych z powodu długotrwałej procedury sprawdzania i rozliczania sprawozdań z realizacji dotowanych zadań. W toku kontroli NIK, tj. w okresie od 23 do 26 października 2012r., osiem, spośród dziewięciu ww. dotacji zostało przez DZ uznanych za rozliczone, natomiast jedna dotacja (umowa nr 51/Dz.III/2011) zostanie rozliczona, po przedłożeniu przez dotowany podmiot korekty sprawozdania i przeprowadzeniu w IV kwartale 2012r kontroli problemowej dotowanego zadania.

(dowód: akta kontroli str.785-1178, 1179-1202, 1249-1327, 1328-1334, 1523-1553)

W ramach kontroli NIK zakwestionowano rzetelność rozliczenia dotacji w łącznej kwocie 201.288,74 zł, co stanowiło 1,91% całości wykonanych wydatków w 2011r.

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Naczelnik Wydziału Przeciwdziałania Uzależnieniom DZ– Hanna Waszak-Rudecka dokonała rozliczenia dotacji udzielonej (w łącznej kwocie 181.654,98 zł) dla Zakładu Leczenia Uzależnień w Charcicach, na podstawie umowy zawartej w dniu 22 lipca 2011r. z przeznaczeniem na dostosowanie własnego ujęcia wodnego do wymogów szpitalnych i przyjęła bez zastrzeżeń sprawozdanie finansowe z realizacji ww. zadania pomimo, iż dotowany podmiot nie spełnił warunku w zakresie terminowego wykorzystania środków z dotacji.

Zdaniem NIK, przyczyną wykorzystania przez dotowany podmiot środków po terminie określonym w umowie, było przekazanie ich przez Urząd w ostatni dzień, w którym upływał termin wykorzystania dotacji, co uniemożliwiało ich terminowe wykorzystanie. Z kolei wpływ na powyższą sytuację miały m.in. zapisy § 3 i 5 umowy[18], które ustalały termin wykorzystania dotacji najpóźniej do dnia 23 grudnia 2011r., przy jednoczesnym składaniu wniosków o wypłatę transzy dotacji do dnia 15 grudnia 2011r. (i wypłaty transzy dotacji do dnia 5 stycznia 2012r.). W konsekwencji środki zostały przekazane podmiotowi dotowanemu w dniu 23 grudnia 2011r., a ich wykorzystanie nastąpiło po terminie określonym w umowie, tj. w dniu 27 grudnia 2011r.

---

[15] Dz. U. z 2010r., Nr 234, poz.1536 ze zm.

[16] Dz. U. Nr 112, poz. 654 ze zm.

[17] Dz. U. z 2011r., nr 43, poz. 225

[18] Podobne postanowienia zawarte zostały w umowach: nr 71/DZ.III/2011 z dnia 23 sierpnia 2011r. i 62/DZ.III/2011 z dnia 10 sierpnia 2011r.

NIK zwraca uwagę, że w ramach kontroli Departamentu Kontroli Urzędu Marszałkowskiego[19] przeprowadzonej w Zakładzie Leczenia Uzależnień w Charcicach za 2011r., nie stwierdzono nieprawidłowości w powyższym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 843-879-903, 1205-1220)

Osoba odpowiedzialna za dokonanie rozliczenia dotacji, naczelnik Wydziału Przeciwdziałania Uzależnieniom DZ– Hanna Waszak-Rudecka w wyjaśnieniu podała, że (…) DZ nie miał wpływu na termin dokonania uruchomienia środków finansowych przez Departament Finansów, który (zgodnie z postanowieniami zawartymi w umowie) dokonał przelewu środków w dniu 23 grudnia 2011r., tj. w ostatnim dniu wykorzystania dotacji, tym samy utrudniając, a wręcz uniemożliwiając Zakładowi dochowanie zapisów umowy (…). W ocenie NIK do powstania powyższej nieprawidłowości nie przyczynił się jednak Departament Finansów, lecz departament merytoryczny, w tym przypadku DZ odpowiedzialny za przygotowanie ww. umowy i sformułowanie w niej praktycznie nierealnych zapisów, dotyczących terminu wykorzystania dotacji w powiązaniu z terminem przekazywania środków finansowych.

(dowód: akta kontroli str. 1523-1553)

2. Brak należytej rzetelności, ze strony DZ, przy weryfikacji sprawozdania z wykonania zadania realizowanego w ramach dotacji udzielonej dla Stowarzyszenia na Rzecz Aktywności Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych Ziemi Leszczyńskiej „Pro-Activ" na kwotę 205.659 zł[20] z przeznaczeniem na pierwsze wyposażenie Centrum Integracji Społecznej („CIS") mimo, iż z przedstawionego przez ww. Stowarzyszenie sprawozdania jednoznacznie wynika, że część środków udzielonej mu dotacji w kwocie 293,76 zł wykorzystana została niezgodnie z przeznaczeniem, tj. na potrzeby prowadzonych przez to Stowarzyszenie Warsztatów Terapii Zajęciowej („WTZ"). Dopiero w toku kontroli NIK, tj. w dniu 24 października 2012r., wskutek kontroli problemowej przeprowadzonej przez DZ w tym podmiocie kwota w łącznej wysokości 262,50 zł[21] została zwrócona na rachunek Urzędu.

(dowód: akta kontroli str.1068-1096)

3. Nierzetelne (opieszałe) podejmowanie przez DZ działań w celu rozliczenia dotacji udzielonej dla Stowarzyszenia Trzeźwość w Odolanowie – w ramach umowy zawartej w dniu 20 lipca 2011r.[22] na kwotę 259.140 zł z przeznaczeniem na pierwsze wyposażenie Centrum Integracji Społecznej („CIS"). Urząd wprawdzie nie wyraził zgody na sfinansowanie prac adaptacyjnych obiektu przyległego do remontowanego budynku (który został zniszczony w wyniku pożaru), a mimo tego w sprawozdaniu z wykonania zadania ujęto wydatek (w kwocie 19.340 zł) z tego tytułu, jako sfinansowany ze środków z dotacji. W ocenie NIK wydatek ten został poniesiony na cel wykraczający poza cel określony w umowie. Ponadto NIK negatywnie ocenia fakt, że pomimo posiadania przez Urząd takiej wiedzy, nikt nie poczynił starań w celu wyegzekwowania tej kwoty, jako wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem. Dopiero w toku kontroli NIK, tj. w dniu 22 października 2012r., podjęte zostały, przez DZ, pierwsze działania w celu dokonania korekty

[19] Kontrola problemowa za 2011r. przeprowadzona przez pracowników Departamentu Kontroli Urzędu Marszałkowskiego w okresie od 27 lutego do 16 marca 2011r., której zakres obejmował m.in. terminowość realizacji zadań, prawidłowość wykorzystania środków otrzymanych na ich realizację oraz rozliczanie dotacji.

[20] Umowa nr 77/Dz.III/2011 z dnia 17 października 2011r., zmieniona aneksem z dnia 23 grudnia 2011r.

[21] Kwota 262,50 zł wynikała z końcowego rozliczenia dotacji, w tym rozliczenia błędów rachunkowych w sprawozdaniu, kwoty : 231,25 zł jako kwoty dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem i kwoty 31,25 zł – jako odsetek liczonych jak od zaległości podatkowych.

[22] Nr 51/DZ.III/2011 zmienionej aneksami nr 1 i 2 odpowiednio z dnia 22 września i 8 listopada 2011r.

sprawozdania i wyegzekwowania kwoty w wysokości 19.340 zł, jako wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem. Osobą bezpośrednio odpowiedzialną za powstanie ww. nieprawidłowości, w tym za analizę sprawozdania finansowego z wykonania zadania (zgodnie z zapisami karty stanowiska pracy) była podinspektor w Wydziale Przeciwdziałania Uzależnieniom DZ – Milena Magnucka.
Pani Milena Magnucka wyjaśniając okoliczności powstania ww. nieprawidłowości wskazała na to, iż weryfikacja sprawozdania końcowego ze zrealizowanego zadania wykazała wiele wątpliwości, w związku z którymi DZ uznał za konieczne przeprowadzenie kontroli w tym Stowarzyszeniu.

(dowód: akta kontroli str. 1068-1069, 1128-1178, 1240-1248,1561-1563)

4. Nieokreślenie w czterech umowach[23] o udzielenie dotacji na finansowanie i dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych (§ 6220) wszystkich postanowień wymaganych przepisami art. 250 pkt. 2 ustawy o finansach publicznych (brak terminu wykorzystania dotacji), a w czterech kolejnych umowach[24] postanowień art. 116 ust. 1 pkt 6 i ust. 2 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011r. o działalności leczniczej[25] (brak terminu i sposobu rozliczenia przyznanych środków finansowych z uwzględnieniem danych, o których mowa w art. 114 ust. 4 ustawy, w zakresie wysokości przychodów uzyskanych w roku obrotowym, w którym podmiot wykonujący działalność leczniczą otrzymał środki publiczne).

(dowód: akta kontroli str.843-1045)

Naczelnik Wydziału Przeciwdziałania Uzależnieniom DZ – Hanna Waszak-Rudecka w wyjaśnieniu podała m.in., że wszystkie projekty umów uzyskały akceptację radcy prawnego Urzędu oraz, że wszystkie przygotowywane obecnie przez Wydział projekty umów posiadają już zapisy odnośnie terminu wykorzystania dotacji i sposobu rozliczenia przyznanych środków finansowych. W ocenie NIK, radca prawny Urzędu opiniuje projekty umów jedynie pod względem ich zgodności z prawem. Za kształt postanowień w zakresie terminowości wykorzystania dotacji, składania wniosków i przekazywania transz dotacji odpowiedzialny jest właściwy departament merytoryczny, w tym przypadku DZ.

(dowód: akta kontroli str. 1523-1553)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości ocenia działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

4. Wykorzystanie ocen i uwag oraz realizacja wniosków pokontrolnych sformułowanych przez NIK w wyniku kontroli P/08/151.

Opis stanu faktycznego

NIK w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 23 grudnia 2008 r. wnosiła o:
1. Egzekwowanie od przedsiębiorców ubiegających się o zezwolenia na obrót hurtowy napojami alkoholowymi obowiązku składania wniosków spełniających wszystkie wymogi formalne.

2. Egzekwowanie od przedsiębiorców korzystających z zezwoleń na hurtowy obrót napojami alkoholowymi obowiązku składania informacji o wielkości sprzedaży.

[23] Umowa nr 24/DZ.III/2011 z dnia 6 czerwca 2011r., umowa nr 21/DZ.III/2011 z dnia 1 czerwca 2011r., umowa nr 25/DZ.III/2011 z dnia 22 czerwca 2011r., umowa nr 26/DZ.III/2011 z dnia 22 czerwca 2011r.

[24] Umowa nr 58/DZ.III/2011 z dnia 1 sierpnia 2011 r., umowa nr 52/DZ.III/2011 z dnia 22 lipca 2011r., umowa nr 71/DZ.III/2011 z dnia 23 sierpnia 2011r., umowa nr 60/DZ.III/2011 z dnia 1 sierpnia 2011r.

[25] Dz. U. Nr 112, poz. 654 ze zm.

3. Zapewnienie zgodnego z postanowieniami ustawy o wychowaniu w trzeźwości wykorzystania wszystkich środków pochodzących z opłat za zezwolenia na hurtowy obrót napojami alkoholowymi.

4. Zaniechanie finansowania ze środków pochodzących z ww. opłat zakupów i przedsięwzięć nieprzewidzianych w wojewódzkich programach lub bezpośrednio nie związanych z profilaktyką i rozwiazywaniem problemów alkoholowych albo przeciwdziałaniem narkomanii.

5. Egzekwowanie od podmiotów korzystających z dotacji obowiązku ich terminowego rozliczania.

6. Podjęcie działań zapewniających pełniejsze wykorzystanie nieruchomosci przy ul. Wielkiej Poznańskiej nr 89 w Rogoźnie, a w szczególności wyegzekwowanie w pełnym zakresie od Fundacji „Pro-Vita" realizacji powierzonego jej zadania publicznego.

7. Do czasu zagospodarowania lub zbycia nieruchomości przy ul. Wielkiej Poznańskiej nr 91 w Rogoźnie, zapewnienie skutecznej ochrony tego składnika majątku Województwa przed dalszą dewastacją.

(dowód: akta kontroli str.1583-1589)

Pismami z dnia 17 lutego i 22 czerwca 2009r. Marszałek Województwa Wielkopolskiego poinformował NIK, że w ramach realizacji wniosków zawartych w wystąpieniu pokontrolnym NIK z dnia 23 grudnia 2009r.:

1. DR zobowiązany został do egzekwowania od przedsiębiorców ubiegających się o zezwolenia na obrót hurtowy napojami alkoholowymi obowiązku składania wniosków spełniających wszystkie wymogi formalne oraz obowiązku składania informacji o wielkości sprzedaży.

2. Zarząd Województwa zobowiązał właściwe merytorycznie Departamenty do intensyfikacji działań zmierzających do osiągnięcia celów określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości oraz w WPPiRPA, a także przedłożenia w tym zakresie koncepcji, w terminie do końca I półrocza 2009r.

3. Zarząd zadecydował, że finansowanie ze środków pochodzących z opłat, dotyczyć będzie wyłącznie tych zakupów i przedsięwzięć, które zostały przewidziane w WPPiRPA i WPPN, związanych bezpośrednio z zadaniami określonymi w tych programach.

4. Departamenty właściwe merytorycznie zostały zobowiązane do egzekwowania od podmiotów korzystających z dotacji, terminowego rozliczania otrzymanych przez te podmioty środków publicznych. Ponadto urząd skierował pisma dyscyplinujące do 29 podmiotów, w wyniku których DZ otrzymał sprawozdania od podmiotów, których ich nie przedłożyły.

5. Zarząd zobowiązał DZ do intensyfikacji działań kontrolnych w zakresie realizacji przez Fundację „Pro-Vita" warunków zawartej umowy, a w szczególności w zakresie realizacji nałożonych na Fundację zadań. Ponadto DZ monitoruje działalność Ośrodka w Rogoźnie, prowadzonego przez Fundację „Pro-Vita" poprzez prowadzone kontrole – wizyty pracowników DZ oraz otrzymywane sprawozdania z działalności Ośrodka, jak również dodatkowe informacje przesyłane na żądanie DZ. Dodatkowo DZ przeprowadzi kontrolę Ośrodka na przełomie VI/VII 2009r.

6. Zainstalowano (w miesiącu grudniu 2008r.) system telewizji przemysłowej, składający się z 5 kamer wraz z dodatkowym oświetleniem, tj. 6 lampami

halogenowymi z czujnikiem ruchu, a podgląd monitoringu został usytuowany w recepcji budynku, w którym prowadzi działalność Fundacja „Pro-Vita".

Niezależnie od powyższego Marszałek Województwa Wielkopolskiego poinformował, iż zabezpieczono powybijane otwory okienne oraz drzwi, uporządkowano budynek wewnątrz poprzez: usunięcie, wywiezienie gruzu oraz dokonano odchwaszczenia nieruchomości. Ponadto teren wokół nieruchomosci jest systematycznie porządkowany przez Zakład Usług Komunalnych z siedzibą w Rogoźnie.

(dowód: akta kontroli str.1590-1595)

Stwierdzono, że Marszałek Województwa Wielkopolskiego, zrealizował w zakresie przedstawionym w przekazanej NIK informacji z dnia 17 lutego i 22 czerwca 2009r., wszystkie zalecenia pokontrolne wynikające z wystąpienia pokontrolnego NIK P/08/151 LPO 41025-1-2008 z dnia 23 grudnia 2008r..

W szczególności na pozytywną ocenę zasługuje sposób zagospodarowania nieruchomości położonych w Rogoźnie, przy ulicy Wielka Poznańska nr 89 i 91 (wnioski pokontrolne o nr 6 i 7). Stwierdzono, że z wykorzystaniem tych składników majątku Województwa utworzone zostało z dniem 4 sierpnia 2009 r.[26] Regionalne Centrum Profilaktyki i Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży w Rogoźnie[27], a w miejscu zdewastowanych obiektów budowlanych, które znajdowały się w 2008r. na nieruchomości położonej przy ulicy Wielka Poznańska nr 91, znajdują się istotne dla działalności Centrum elementy infrastruktury[28].

(dowód: akta kontroli str. 1375-1483, 1596-1606)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli[29], wnosi o:

1) sporządzanie raportów z wykonania w danym roku WPPN i efektów jego realizacji i ich przedkładanie Sejmikowi Województwa, w terminie określonym w ustawie,
2) egzekwowanie od podmiotów ubiegających się o zezwolenia na obrót hurtowy napojami alkoholowymi kompletnych wniosków, w szczególności poprzez wzywanie do uzupełnienia w wyznaczonym terminie;
3) egzekwowanie od przedsiębiorców korzystających z zezwoleń na hurtowy obrót napojami alkoholowymi obowiązku składania prawidłowo wypełnionych informacji o wielkości sprzedaży;
4) zapewnienie zgodnego z postanowieniami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi wykorzystania wszystkich środków pochodzących z opłat za zezwolenia na hurtowy obrót napojami alkoholowymi;

[26] Na mocy uchwały nr XXXVII/518/09 z dnia 20 lipca 2009r. Sejmiku Województwa Wielkopolskiego

[27] Którego celem działania jest realizacja programów profilaktycznych, prewencyjno-interwencyjnych, edukacyjnych i wychowawczych, ze szczególnym uwzględnieniem tematyki uzależnień oraz szeroko pojętej interwencji kryzysowej, promowania zdrowia i aktywnych form wypoczynku dziecięcego.

[28] M.in. boisko wielofunkcyjne, amfiteatr, ściana wspinaczkowa i plac zabaw dla dzieci.

[29] Dz.U. z 2012 r., poz.82

5) podjęcie działań mających na celu przekazywanie dotowanym podmiotom środków finansowych w terminach umożliwiających terminowe wykorzystanie środków z dotacji;

6) zapewnienie rzetelnego rozliczania dotacji udzielonych ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na hurtowy obrót napojami alkoholowymi;

7) wyegzekwowanie od Stowarzyszenia Trzeźwość w Odolanowie kwoty w wysokości 19.340 zł wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia 16 listopada 2012r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler — Dyrektor

Sylwia Zakrzewska
Starszy inspektor k.p.

Jan Kołtun